

Szeptemberi emlék

Elszaladt a nyár és újra itt van a szeptember. Ezekben a napokban egy vers motoszka bennem, nagy költőnknek verse. Ezért a Petőfi emlékévkapcsán most egy ötven évvel ezelőtti történetet szeretnék megosztani a tisztelt olvasóval.

Az elmúlt század hetvenes éveinek elején, részt vettem tartalékos katonaként az akkori Szovjetunió kaukázusi részén rendezett hadgyakorlaton.

A gyakorlat végén a magyar alakulat vezetése meghívást kapott egy kaukázusi település vezetőitől, ahol az I. Világháború idején sok magyar hadifogoly dolgozott.

Öt főt jelöltek ki erre a látogatásra. Három fiatal hadnagyot, akik jól beszélték az orosz nyelvet, egy ezredest, aki a csapatot vezette és engem. Én úgy kerültem a csapatba, hogy én voltam megbízva a kint lévő magyar alakulat egy nagy ládába rakott hadikönyvtárának kezelésével.

Felsőbb parancsnoki utasításra gondosan kiválasztott szótárakat vittem a hátizsákomba, hogy ne legyenek nyelvi problémák, a soknemzetiségű és több nyelvjárást beszélő hegyi népek között.

Egy szovjet katonai jármű felvezetésével jutottunk el a gigantikus hegyvonulatok egyik szépséges völgyébe. Szeptember volt. A virágok még nyíltak a kertekben, a fák még zöldelltek az út mentén és a magasból elénk tárult a hósapkás hegycsúcs, az Ararát. Az egységünk parancsnoka meg is jegyezte, úgy érzi magát, mintha Erdélyben járna Koltón.

A völgykatlan egyik magasabb pontján templom előtt várt ránk a település apraja-nagyja.

Az ottani vének tanácsának 95 éves vezetője köszöntött bennünket elsőnek, aki még személyesen találkozott az egykor itt lévő magyar emberekkel. Bemutatott nekünk egy haranglábat, melyet a magyar hadifoglyok építettek. A hatalmas oszlopon bibliai idézetek és az építők nevei voltak bevésve magyar nyelven.

Az ebéd is emlékezetes volt számunkra, hiszen töltött káposztával vártak bennünket, amelynek elkészítését is az elődeinktől tanulták.

Amikor befejeződött az étkezés és a finom hegyi borokkal megtöltött poharakhoz nyúltunk, hirtelen nagy csönd lett. Egy középkorú, napbarnított férfi jelent meg az emelvényen, és szólt több nyelven is, köztük magyarul is, az ünneplő közönséghez.

Elmondta, hogy 1956 őszén, Budapesten volt szovjet sorkatona, és az utcai harcokban súlyos sebesülés érte, elvesztette emlékező és beszélő képességét. Hónapokig ápolták magyar kórházban, amíg lassan visszanyerte beszélő és emlékező képességét. Ez idő alatt nyelvünket is megtanulta. Elmondta, hogy nagy hálával emlékszik vissza az orvosokra, ápolókra és mindazokra, akik segítették életben maradását.

Ezután három nyelven, magyarul, oroszul és az ottani közösség nyelvén elszavalta Petőfi Sándor, Szeptember végén című versét.

A vers és abba beleillő környezet látványa megtette a hatását.

Ott és akkor is nagyon jó volt magyarnak lenni.

Az ünnepség után mindenki bennünket keresett. Volt aki meleg kézfogással csókokkal, voltak akik öleléssel fejezték ki szeretetüket. Nem volt szükség szótárak használatára, megértettük egymást.

Még az időjárás is megváltozott. Érkezésünkkel még hideg szél fújt a hegy felől. Mostanra meleg szellő járta át sorainkat, hogy felszárítsa a költő fejedelem által írt verssorok hatására a szemekből kicsorduló, és a boldogságot sugárzó arcokat megnedvesítő örömkönnyeket.

Natkó László 2023. Szeptember